● DOM ZA STAREJŠE OBČANE V ŠTEPANJSKEM NASELJU

Bogato kulturno in družabno življenje

Dom za starejše občane v Štepanjskem naselju je odprt že približno leto dni. Od 202 postelj jih je zasedenih že 183, prav v teh dneh pa bodo v domu zaposlili še nekaj novih delavcev, kar pomeni, da se bo lahko povečalo tudi število oskrbovancev. Tako bo dom kmalu skorajda v celoti zaseden. Devetmesečno poslovanje je dom končal brez izgube predvsem zaradi nizkih osebnih dohodkov zaposlenih, pa tudi zato, ker se je število varovancev povečalo hitreje, kot je raslo število zaposlenih.

Prostori doma, ki so bili prve mesece po otvoritvi videti pusti, zdaj že pripovedujejo o življenju in navadah ljudi, ki v njih bivajo. V izobraženih omaricah na hodniku si je mogoče ogledati domiselne in skrbno narejene ročne izdelke, dela varovancev doma. Z ročnimi izdelki so okrašene tudi stene. Prav ob prvem rojstnem dnevu doma pa so varovanci — ljubitelji ročnih del pripravili v knjižnici razstavo svojih najlepših izdelkov in prikazali, kaj vse zmorejo in znajo.

Omenimo naj še novo pridobitev doma — pedikuro. Pediker prihaja vsak drugi in četrti petek v mesecu in dela od sedme ure zjutraj do dveh popoldne. Na voljo pa ni le stanovalcem doma temveč tudi drugim občanom iz bližnje in daljne okolice, vendar se je treba za obisk pri njem predhodno najaviti v tajništvu te ustanove.

ROČNO DELO, SPREHODI, PETJE...

V domu za starejše občane se trudijo, da bi bilo družabno in kulturno življenje v njem karseda bogato in pestro. Delovna terapevtka **Danica Pandel,** ki tudi skrbi za razgibano življenje v domu, je naštela, kaj vse počenjajo: »Delamo ročne izdelke, imamo pevski zbor, s katerim nastopamo na proslavah v domu, prav zdaj se trudimo, da bi ustanovili dramatsko skupino, vendar imamo težave z iskanjem za nas primerne igre. Veliko zahajamo tudi v kulturni dom Španski borci. Letos smo bili tam kar dvanajstkrat. Ob pomembnejših dnevih imamo proslave; včasih jih *pripravimo sami, včasih pa pridejo* tudi šolarji iz OK Karla Destovnika-Kajuha in pa nekateri pevski zbori.«

V jeseni so veliko hodili na sprehode, urejali okolico doma, sadili cvetje, bili so tudi na obisku v domu starejših občanov za Bežigradom. Dvakrat v tem času so imeli dom odprt za vse krajane, ki so si želeli ogledati, kako v njem poteka delovna terapija. Občasno se varovanci doma zbero tudi na čajankah, na katerih poskrbi za dobro razpoloženje harmonikar, skupinica deklet, ki jih delovna terapevtka Danica navadno pripelje iz bloka, v katerem stanuje, *pa z ritmičnimi plesi poskrbi za popestritev prireditve.* Vsak zadnji torek v mesecu pa se zbero vsi tisti prebivalci doma, ki so ta mesec praznovali rojstni dan, in skupaj proslavijo ta življenjski dogodek.

V začetku decembra, ki smo obiskali dom, so že razmišljali o Novem letu. V sobi za delovno terapijo skorajda ni bilo najti prostora, saj je bilo v njej zbranih kar precej varovancev doma, ki se tudi sicer ukvarjajo z ročnim delom. Pripravljali so vizitke in darila, ki jih bodo ob Novem letu poslali vsem tistim, s katerimi imajo med letom stike. Vendar prihajajo v sobo za delovno terapijo le bolj družabni, *mnogi drugi pa* raje kvačkajo, pletejo ipd. v čajni kuhinji ali kar po svojih sobah.

Med take, ki imajo rajši samoto, sodi tudi **Ljudmila Kremžar,** ki je bila ta dan le izjemoma v prostoru za delovno terapijo. Ljudmilo v domu poznajo po tem, da zelo lepo kvačka. »Zdaj delam pregrinjalo za dve postelji,« je povedala. »Ob takem delu lahko presedim ure in ure. Vendar raje delam v svoji sobi, kjer imam mir, saj se pri štetju zank ne smem motiti. Tudi drugim pokažem, tako da lahko delajo po mojih vzorčkih.«

NAJSTAREJŠA PREBIVALKA IMA 96 LET

Lojze Hažič, ki je v domu od aprila letos, plete že od mladih nog. Te spretnosti ga je naučila mama. Tudi tapiserije zna delati. »Tu nimaš kaj početi pa se za kratek čas ukvarjam tudi s tem,« pravi. Njegova je tudi ideja o snežaku, visokem približno 15 centimetrov, narejenem iz bele volne; ima črn klobuček, črne gumbe, rumen nos in rdeče ustnice, pa tudi metlo ima v rokah. Lojze ga sestavlja, pomagači pa mu pripravljajo posamezne dele.

Vera Žigon skrbi za knjižnico, ki je odprta dvakrat na teden. Večina knjig, ki jih imajo, je podarjenih; marsikatere izmed njih zato niso niti zanimive, niti primerne za starejše ljudi. »Nekateri veliko berejo, drugi nič,« pove Vera Žigon. »Kakih 20 rednih obiskovalcev pa le imamo.«

Najstarejša prebivalka doma je **Zora Ferjančič,** ki se je rodila leta 1887 v Lokavcu pri Ajdovščini. V Ljubljano je prišla z možem leta 1913. Rodila je tri otroke. Mož in hči sta padla v partizanih, druga dva sinova pa jo pridno obiskujeta. Vnukov, pravnukov in prapravnukov ima toliko, da jih ne more prešteti, saj njen spomin ni več čisto zanesljiv. Rada se pogovarja, le sluh ji nekoliko nagaja. Tudi noge je zadnji mesec ne ubogajo več.

Kljub vsem naporom zaposlenih življenje v domu ne more biti prav tako kot življenje doma. Že zato ne, ker so človeku tu odvzeta vsakdanja opravila, kot so kuhanje, pospravljanje, nakupovanje, vse tisto torej kar mu je krajšalo dan. Tukaj pa ostaja varovancem na voljo obilica prostega časa, ki ga marsikdo izmed njih ne zna ali ne more zapolniti s početjem, ki bi mu bilo v veselje in mu hkrati pomagalo lažje živeti. Brezdelje pa človeka ubije. Zato je seveda še kako pomembno, da je družabno in kulturno življenje v domu pestro. In to v domu za starejše občane v Štepanjskem naselju res poskušajo storiti.

DARJA JUVAN

RDEČE CVETJE
slovenske dramatike
Jože Moškrič

● IZŠLA JE KNJIGA JOŽETA MOŠKRIČA

Rdeče cvetje slovenske dramatike

Občinska kulturna skupnost, založba Borec in knjižnica Jožeta Mazovca so 21. novembra slovesno predstavili knjigo dramskih del Jožeta Moškriča »Rdeče cvetje«, ki je te dni izšla ob denarni podpori slovenske in občinske kulturne skupnosti, delavcev Papirnice Vevče in Tiskarne Jože Moškrič. Zbranim političnim in družbenim delavcem občine, mesta in republike, Moškričevi družini in predstavnikom delovnih organizacij je uvodoma spregovoril Vlado Beznik, direktor založbe Borec, nato pa je o času in razmerah, v katerih je ustvarjal Jože Moškrič, *govoril še dr. Bratko Kreft. Značilnosti Moškričevega pisanja pa* je orisal Milan Dolgan, ki je knjigo tudi uredil. V kulturnem programu je dramski igralec Jurij Souček prebral nekaj odlomkov iz Moškričevih dram, nastopili pa so še učenci glasbene šole Moste.

Kot je dejal v svojem govoru akademik Bratko Kreft je z izdajo te knjige vendarle poravnan dolg življenju in delu narodnega heroja in dramatika Jožeta Moškriča. Knjiga bralcem ne bo le pripovedovala o nekem obdobju zgodovine, temveč bo trajno pričevanje o boju delavskega razreda, katerega zgledni glasnik je bil tudi njen avtor.

Moškričeva dramatika zavzema pomembno mesto v zgodovini naše socialne književnosti med obema vojnama. V knjigi »Rdeče cvetje« so objavljene štiri drame, ki obravnavajo takratno sodobno družbeno in delavsko življenje ter delovanje industrijskih podjetij. To so: Borba za kruh, Rdeče rože, Razkrinkana morala in Dani se.

V knjigi je tudi nazorno opisano življenje in delo človeka, grafičnega delavca, umetnika, politika in organizatorja Jožeta Moškriča, rojenega v naši občini v Dobrunjah leta 1902. Knjigo »Rdeče cvetje« lepšajo še fotografije kiparskih del Nikolaja Pirnata in Tineta Kosa ter slikarja Maksima Sedeja, njegovih sodobnikov, ki so pri delu uporabljali podoben slog kot Moškrič v svojih dramah.

DARJA JUVAN

Ob prvi obletnici obstoja doma so njegovi prebivalci v knjižnici pripravili razstavo ročnih del (Foto D. JUVAN)

Ali dajemo odrasli mladini dober zgled?

Predsednik sveta KS Sotočje Milan Štruc je pred nedavnim povabil na pogovor predstavnike hišnih svetov Polonce Čude 1-3 in 1-13, družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti Sotočje in pionirskih odredov v osnovni šoli Karel Destovnik-Kajuh, da bi se domenili o tem, kako vključevati mlade v delo in življenje krajevne skupnosti. Poiskali naj bi pot za sožitje vseh treh generacij, to je mlade, srednjih let in starejše, da v prihodnje ne bi prihajalo do neljubih pripetljajev, ki starejšim grenijo življenje, mlajše pa kažejo v neleni podobi. Prav na območju teh dveh hišnih svetov se je namreč včasih primerilo, da so posamezniki iz vrst mladih vznemirjali starejše občane tako, da so metali kamne v šipe in rolete, uničevali vrtove, tudi goreča vžigalica je že presenetila tistega, ki je posedel pred hišnim pragom.

Na sestanku je bilo o tem, kako se dogovoriti o skupnem sožitju, slišati različna mnenja. Nekateri so menili, da so za vzgojo otrok poklicani vrtci in šole, drugi so videli rešitev v pomoči študentov fspn ali kake druge primerne šole, ki naj bi tu opravljali svojo prakso, najbrž pa so najbolj prav imeli tisti, ki so trdili, da otrok prve zglede za življenje dobiva doma, v družini. In kakšni so ti zgledi? Neki udeleženec sestanka je dejal takole: »Vsi skupaj smo preveč pasivni. Brigamo se le za denar, hrano in pijačo. Če hočemo, da bo mladina taka, kot si želimo, bi ji morali dajati boljše zglede.«

Predstavnik mladih iz te krajevne skupnosti pa je nanizal nekatera že velikokrat ugotovljena dejstva, ki jih, kot kaže, odrasli ljudje nočejo ali ne morejo razumeti. O mladini mislijo, da je delavna le, če čisti in pospravlja, je rekel. Mislijo, da je vse že storjeno, če mladim dodelijo sobo, za katero si povrhu stanovalci navadno še predstavljajo, da je namenjena le tistim, ki sodijo v »njihov« hišni svet. K je pa naj se potemtakem srečujejo mladi iz vsega Štepanjskega naselja? Poleg prostora pa mladina potrebuje tudi mentorja, svetovalca, vodnika ali kakorkoli že imenujemo tistega odraslega človeka, ki mu ne bi bilo žal nekaj uric prostega časa za delo z njimi. Prav tega pa mladi v Štepanjskem naselju nimajo.

Prav gotovo se podobni dogodki kdaj pa kdaj pripetijo tudi drugje v našem mestu, zato vzrokov za tako ravnanje mladih ne gre iskati le v Štepanjskem naselju, marveč tudi v spremenjenem načinu življenja, katerega posledica je odnos mlade generacije do starejše in obratno. Včasih so v eni družini živele tri generacije, dandanes pa vnučki le še redkokdaj bivajo skupaj s svojimi babicami in dedki. Zato ni čudno, da so se starejši ljudje odvadili hrupnega vedenja otrok, medtem ko otroci in mladi *domala več ne poznajo navad in obnašanja* starejših.

Udeleženci sestanka so ob koncu sklenili, da se bosta v kratkem sestala oba hišna sveta in obravnavala to problematiko, prav tako pa se bodo o tem pogovarjale tudi družbenopolitične organizacije v tej krajevni skupnosti, na dnevni red pa naj bi to temo uvrstil še svet te krajevne skupnosti.

DARJA JUVAN

V SPOMIN

DRAGI MILČE!

Z globoko bolečino je odjeknila tvoja mnogo prezgodnja smrt med tvojimi najdražjimi, med prijatelji in znanci širom po Sloveniji.

Svojo partizansko pot si pričel v Molniški četi, nadaljeval pa prek notranjskih gozdov, Krima in Polhograjskih Dolomitov tja do gozdov Triglavskega pogorja. Kalil si se v bojih, dokazoval vse svoje sposobnosti revolucionarja, hrabrost borca NOV in izkušenost partizanskega komandanta. Postal si legenda Bohinjsko-pokljuških gozdov, kamor si se v svobodi srčno rad vračal s svojo tovarišico partizanko Nadjo, s katero sta se spoznala v težkih časih bojev in trpljenja. Družila vaju je ljubezen in sla po življenju v svobodi, v katero sta kot borca NOV vgradila tudi samega sebe.

Dragi Milče! Krasile so te plemenitost, skromnost, tovarištvo in hrabrost, zato si bil cenjen in priljubljen med borci NOV, še posebno pa med partizani Gorenjske in Primorske.

Ko si prenehal aktivno delati v JLA, si prišel med nas v Ljubljano in se takoj vključil v družbenopolitično življenje naše KS Kodeljevo. A vsestransko aktiven si se s svojo družino spet in spet vračal na Pokljuške poljane, kjer si postavil skromno zavetišče OB TABORNEM OGNJU, kamor so se stekale premnoge poti znancev in prijateljev — tvojih let, starejših, mlajših in najmlajših.

V imenu občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, borcev NOV, zveze komunistov, rezervnih vojaških starešin in krajanov Kodeljevega, iskreno izrekam tvojim najdražjim naše globoko sožalje.

SLAVA TI!

● Slovesna podelitev visokih priznanj

Za izjemne uspehe pri razvoju in uveljavljanju organizacije ZRVS v KS, občini in mestu Ljubljani, pri krepitvi splošnega ljudskega odpora, družbene samozaščite in varnosti ter za ohranjanje pridobitev naše NOB in socialistične revolucije so prejeli

zlate značke ZRVSJ Josip Kolarič, Janez Cerar, Edvard Drnovšek in Leopold Ivančič;

plakete ZRVSJ Avgust Stušek, Radomir Krnjaič in Branko Zrimšek;

plakete ZRVS mesta Ljubljane Vojašnica Bratstvo in enotnost, sekretariat za ljudsko obrambo Sob Lj. Moste-Polje, Postaja milice Moste, Albin Skok in Alojz Kragelj.

Vsem prejemnikom visokih priznanj iskreno čestitamo!

ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS ● ZRVS

● PROGRAM AKTIVNOSTI OK ZRVS ZA SEZONO 1983/84

Usposabljanje RVS

Program usposabljanja za leto 1984 zajema:

A. IDEJNOPOLITIČNO IZOBRAŽEVANJE

1. tema: Smernice za izdelavo in uporabo varnostnih načrtov v KS in OZD.

B. SPLOŠNO VOJAŠKO USPOSABLJANJE

1. tema: Bojno delovanje enot naših oboroženih sil na začasno zasedenem ozemlju (ZZO).

Vsebina teme za teoretično in praktično reševanje na terenu je Organizacija pohoda in borba v srečanju. V zvezi s to temo bo na terenu *organiziran tehnično-taktični zbor s prikazom orožja,* ki ga ima enota za izvajanje takega pohoda, in orožja novejše izdelave.

C. VARNOSTNO IN SAMOZAŠČITNO USPOSABLJANJE

1. tema: Smernice za razvoj, organiziranje delovanja, vodenje in usposabljanje narodne zaščite.

INDIVIDUALNO IZOBRAŽEVANJE

1. tema: Delovanje našega družbenopolitičnega in ekonomskega sistema v splošni ljudski obrambni vojni.

Vse teme za individualno preučevanje bodo delno objavljene v reviji Naša obramba.

Izobraževanje RVS se deli na organiziran pouk, predavanja, seminarje, vaje, preverjanje znanja in individualno izobraževanje, ki obsega:

— teoretični del, ki so se ga dolžni udeležiti vsi RVS, ne glede na razporeditev, do 60. leta starosti;

— praktičen del s preverjanjem znanja za RVS, stare do 55 let in so razporejeni na delovne obveznosti, narodno zaščito, civilno zaščito in nerazporejeni.

Dodatno k osnovnemu izobraževalnemu programu bodo v okviru komisije organizirana še različna strelska tekmovanja. Sodelovali bomo tudi na vseh razpisnih tekmovanjih odprtega značaja.

NEKATERE IZKUŠNJE IZ POUKA USPOSABLJANJA RVS V LETU 1983, KI JIH JE POTREBNO UPOŠTEVATI V LETU 1984

Analiza pouka usposabljanja članov ZRVS ter nekatere izkušnje iz letošnjega leta kažejo, da moramo ponovno opredeliti naš način, obseg in metodo dela na tem področju glede na potrebe, ki se kažejo pri opravljanju nalog RVS na področju SLO in DS ter možnosti v organizacijah ZRVS.

Področje idejnopolitičnega izobraževanja, poznavanje aktualnih dogajanj po svetu in doma, varnostno-politične in gospodarske situacije zlasti v KS in OZD bo ostala naša stalna skrb. Tovrstne politične-vojaške informacije bomo podajali pred vsakim sklicem RVS, ne glede na namen sklica.

Seveda pa te informacije ostanejo obvezne pri strokovnem pouku usposabljanja. V manjših KO ZRVS se organizira informacije za več organizacij skupaj. Dana bo možnost uzbire več terminov, saj so člani ZRVS velikokrat angažirani tudi na drugih področjih družbenega dela. Stari način, kot smo ga imeli v dvorani Kodeljevo, ne pride več v poštev. Da bi dosegli resnični namen izobraževanja in usposabljanja moramo pri izvajanju našega programa pouka ustaliti tudi metodo praktičnega dela na terenu, kot je prikaz tehnično-taktičnih materialnih sredstev; to smo npr. organizirali v Zalogu z minsko-eksplozivnimi in diverzantskimi sredstvi. Še naprej pa moramo skladno s finančnimi sredstvi organizirati različna streljanja, zgledne in druge vaje.

Streljanja na Rakovniku se je udeležilo 52 % RVS. Zato bomo za preostali del članstva ter za tiste RVS, ki pogojev niso izpolnili, ponovno organizirali v letu 1984 strelske vaje s PAP 7,62 mm. Pred vsako vajo, predvajanjem ali seminarjem bomo predvajali filme ter zagotovili avdiovizualna sredstva glede na vsebino, ki jo bomo imeli v planu, tako da bo vsak sklic ZRVS resnično pester, zanimiv in kvaliteten.

Izkušnje so pokazale tudi, da moramo na vseh sklicih RVS zagotoviti točno evidenco prisotnosti, da so vsi RVS seznanjeni z vsemi termini predavanj, da bo sproti za vsak sklic v okviru pouka opravljena takojšnja analiza v krajevnih organizacijah, konec pouka pa moramo resnično vedno popestriti s prikazom sredstev in praktično uporabo le-teh.

AKTIVNOSTI NAŠE ORGANIZACIJE NA PODROČJU SLO IN DS TER DRUGIH DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

Osnovne naloge na področju SLO, DS in drugih družbenih dejavnosti (ki so z letnim načrtom dela komisije podrobneje opredeljene) so:

1. udeležba pri podružbljanju ljudske obrambe in družbene samozaščite: udeležba članov RVS v raznih organih IO — DS; stalno delovanje RVS za krepitev SLO in DS; delovanje RVS v specializiranih organizacijah; udeležba organizacij in članov ZRVS v raznih akcijah (NNNP ipd.);
2. sodelovanje pri usposabljanju prebivalstva, zlasti mladine, za SLO in DS: usposabljanje prebivalstva; usposabljanje učencev osnovnih šol in mladine; usmerjanje mladih v vojaške šole in poklice;
3. sodelovanje pri organiziranju in izvajanju proslav v KS, v občini in proslav širšega pomena, (predvsem) krajevnega in občinskega praznika; dneva JLA; pohoda in proslave na Jančah; pohoda Ob žici partizanske Ljubljane.

Načrt dela komisije za SLO, DS in druge DD pri predsedstvu OK ZRVS za l. 1984 je že napravljen in poslan vsem KO ZRVS. V njem so zajete vse programske naloge. Menimo, da je tudi v tem letu najpomembnejša naloga vseh KO ZRVS na tem področju dela prispevati svoj delež k obrambni vzgoji in usposabljanju učencev osnovnih šol; zato krajevnim organizacijam ZRVS predlagamo, da dopolnijo svoje načrte dela in skupaj z vodstvom osnovne šole in predstavniki družbenopolitičnih in družbenih organizacij ustanovijo aktiv RVS (oziroma aktiv za izvajanje izvenučno programskega dela obrambne vzgoje učencev osnovne šole), izdelajo in izvajajo načrt izven učnoprogramske obrambne vzgoje in usposabljanja učencev osnovne šole. Z vsako osnovno šolo naj bi sodelovale vse krajevne organizacije ZRVS, ki so v njenem šolskem okolišu.

ORGANIZACIJSKO KADROVSKE ZADEVE

1. Opraviti priprave za nujne kadrovske spremembe na vodilnih položajih za katere velja dveletni mandat.
2. Vsakega rezervnega straešino, ki na novo pride v KO (gojenci ŠRO, upokojenci itd.), povabiti na pogovor v predsedstvo KO in ga vključiti v organizacijo. Vzpostaviti neposredne stike s čimvečjim številom članstva ZRVS.
3. Organizacijsko utrjevati in izpopolnjevati novoustanovljeno KO ZRVS ter aktive ZRVS po šolah in OZD ter dajati pobude za formiranje novih.
4. Sodelovati pri posredovanju predlogov za redno povišanje RVS v višji čin — razred.
5. Predlagati zaslužne člane za podelitev odlikovanj, plaket, značk in drugih priznanj ZRVS.
6. Angažirati se pri pridobivanju mladine in dijakov po šolah za vpisovanje v šole aktivnih in rezervnih vojaških starešin, predvsem prek aktivov RVS na šolah.

INFORMATIVNO-PROPAGANDNA DEJAVNOST

Pri predsedstvu OK ZRVS:

1. Pomoč krajevnim organizacijam pri realizaciji njihovega programa informativno propagandne dejavnosti (IPD) in uveljavitev komisij za IPD v KO.
2. Dopisovanje v Našo skupnost in druga, strokovna glasila o aktivnosti ZRVS.
3. Razširitev kroga naročnikov Naše obrambe — dosledno med RVS, čimveč naročnikov pa doseči med mladino in drugimi krajani.
4. Izdaja dveh številk občinskega glasila ZRVS (jesen 83 in jesen 84).
5. Nadaljnje aktivnosti za postavitev centralnega panoja SLO v občini.
6. Realizacija že začete akcije za ureditev strokovne literature SLO v knjižnici Jožeta Mazovca.
7. Sodelovanje s komisijo za IPD pri OK SZDL.

PRI KO ZRVS:

1. Obvezni del

a) Dosledna analiza naročenosti na Našo obrambo in optimalno povečanje števila naročnikov. V ta namen izbrati oziroma določiti poverjenika za Našo obrambo.

b) Priprava najmanj enega članka o aktivnosti organizacije ZRVS v KS (objava v glasilu KS, Naši skupnosti ali drugih informativnih sredstvih).

2. Aktivnosti, ki jih KO ZRVS lahko še planirajo za učinkovitejše informiranje članov ZRVS in drugih

a) Sodelovanje pri organizaciji celovitejšega informiranja o SLO in DS v KS.
b) Sodelovanje z novinarskimi krožki v šolah, posebno za področje SLO.
c) Organizacija tovariških srečanj.
č) Zbiranje strokovne literature v KS.
d) Neposredno informiranje RVS na sestankih ipd.

Informacije 1983 št. 2